

Organologie

PhDr. Petr Kalina, Ph.D.

23.3.2020

Definice organologie

Organologie je věda o hudebních nástrojích.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je hmotný předmět, člověkem vyrobený či přizpůsobený k úloze ovladatelného zdroje zvuku a zvykově používaný v určité době a společnosti jako prostředek k hudebnímu projevu.*

Kol.: *Hudební věda*, 2. díl, Praha 1988, s. 606.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je **hmotný předmět**, člověkem vyrobený či přizpůsobený k úloze ovladatelného zdroje zvuku a zvykově používaný v určité době a společnosti jako prostředek k hudebnímu projevu.*

Kol.: *Hudební věda*, 2. díl, Praha 1988, s. 606.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je hmotný předmět, člověkem vyrobený či přizpůsobený k úloze ovladatelného zdroje zvuku a zvykově používaný v určité době a společnosti jako prostředek k hudebnímu projevu.*

Kol.: *Hudební věda*, 2. díl, Praha 1988, s. 606.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je hmotný předmět, člověkem vyrobený či přizpůsobený k úloze ovladatelného zdroje zvuku a zvykově používaný v určité době a společnosti jako prostředek k hudebnímu projevu.*

Kol.: *Hudební věda*, 2. díl, Praha 1988, s. 606.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je hmotný předmět, člověkem vyrobený či přizpůsobený k úloze ovladatelného zdroje zvuku a zvykově používaný v určité době a společnosti jako prostředek k hudebnímu projevu.*

Kol.: *Hudební věda*, 2. díl, Praha 1988, s. 606.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je uměle vyrobený zvukový předmět, který vydává tóny barevně singulární a stylizované, podle určité tónové soustavy uspořádané, a byl vyroben podle objektivních fonotechnických norem určité hudební kultury k jejím potřebám. Pozn.: ostatní zvukové předměty patří tudíž bez dalšího do skupiny nástrojů zvukových, ježto nesplňují podmínky kladené na nástroj hudební.*

Josef Hutter: *Hudební nástroje*. Praha 1945, s. 19.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je uměle vyrobený zvukový předmět, který vydává tóny barevně singulární a stylizované, podle určité tónové soustavy uspořádané, a byl vyroben podle objektivních fonotechnických norem určité hudební kultury k jejím potřebám. Pozn.: ostatní zvukové předměty patří tudíž bez dalšího do skupiny **nástrojů zvukových**, ježto nesplňují podmínky kladené na nástroj hudební.*

Josef Hutter: *Hudební nástroje*. Praha 1945, s. 19.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je uměle vyrobený zvukový předmět, který vydává tóny barevně singulární a stylizované, podle určité tónové soustavy uspořádané, a byl vyroben podle objektivních fonotechnických norem určité hudební kultury k jejím potřebám. Pozn.: ostatní zvukové předměty patří tudíž bez dalšího do skupiny nástrojů zvukových, ježto nesplňují podmínky kladené na nástroj hudební.*

Josef Hutter: *Hudební nástroje*. Praha 1945, s. 19.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je uměle vyrobený zvukový předmět, který vydává tóny barevně singulární a stylizované, podle určité tónové soustavy uspořádané, a byl vyroben podle objektivních fonotechnických norem určité hudební kultury k jejím potřebám. Pozn.: ostatní zvukové předměty patří tudíž bez dalšího do skupiny nástrojů zvukových, ježto nesplňují podmínky kladené na nástroj hudební.*

Josef Hutter: *Hudební nástroje*. Praha 1945, s. 19.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je uměle vyrobený **zvukový předmět**, který **vydává tóny** barevně singulární a stylizované, **podle určité tónové soustavy** uspořádané, a byl vyroben podle objektivních fonotechnických norem určité hudební kultury k jejím potřebám. Pozn.: ostatní zvukové předměty patří tudíž bez dalšího do skupiny **nástrojů zvukových**, ježto nesplňují podmínky kladené na nástroj hudební.*

Josef Hutter: *Hudební nástroje*. Praha 1945, s. 19.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je uměle vyrobený zvukový předmět, který vydává tóny barevně singulární a stylizované, podle určité tónové soustavy uspořádané, a byl vyroben podle objektivních fonotechnických norem určité hudební kultury k jejím potřebám. Pozn.: ostatní zvukové předměty patří tudíž bez dalšího do skupiny nástrojů zvukových, ježto nesplňují podmínky kladené na nástroj hudební.*

Josef Hutter: *Hudební nástroje*. Praha 1945, s. 19.

Definice hudebního nástroje

- *Pod pojmom hudobného nástroja rozumieme cieľavedome upravené, skonštruované a za účelom hudobnej reprodukcie použité tónové a rytmické zdroje, ktoré vzhľadom na ich akustické vlastnosti sú objektívne schopné podieľať sa na hudobnoumeleckom efekte, pretože ich akustická charakteristika zodpovedá normám hudobnej kultúry toho- ktorého etnika a historického obdobia.*

Ladislav Leng: *Slovenské ľudové hudobné nástroje*, Bratislava 1967, s. 45-47.

Definice hudebního nástroje

- *Pod pojmom hudobného nástroja rozumieme cieľavedome upravené, skonštruované a **za účelom hudobnej reprodukcie** použité tónové a rytmické zdroje, ktoré vzhľadom na ich akustické vlastnosti sú objektívne schopné podieľať sa na hudobnoumeleckom efekte, pretože ich akustická charakteristika zodpovedá normám hudobnej kultúry toho- ktorého etnika a historického obdobia.*

Ladislav Leng: *Slovenské ľudové hudobné nástroje*, Bratislava 1967, s. 45-47.

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroje jsou předměty různých tvarů a velikostí, na nichž lze vzbuzenou silou dosáhnout rozkmitu pružné hmoty anebo jí ohraničené vzduchové prostory.*

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroje jsou **předměty různých tvarů a velikostí**, na nichž lze vzbuzenou silou dosáhnout rozkmitu pružné hmoty anebo jí ohraničené vzduchové prostory.*

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroje jsou **předměty různých tvarů a velikostí**, na nichž lze vzbuzenou silou dosáhnout **rozkmitu pružné hmoty** anebo jí ohraničené vzduchové prostory.*

Definice hudebního nástroje

- *Hudební nástroj je předmět, který umožňuje produkování hudebního zvuku.*
- *Hudební zvuk je zvuk podílející se na hudebním efektu.*

Pavel Kurfürst: *Organologie*, Hradec Králové 1998, s. 15.

Subdisciplíny organologie

- etnoorganologie
- organologická akustika
- organologická sociologie
- výzkum hudebního nástrojařství
- organologická ikonografie

Komplexní organologický obraz hudebního nástroje

- **Tvarová charakteristika** (zjištění celkových rozměrů a popis tvaru).
- **Konstrukční charakteristika** (zjištění počtu částí nástroje, jejich rozměry a způsob vzájemného spojení).
- **Výrobní charakteristika** (popis způsobu výroby, druhy použitých materiálů a technologie jejich zpracování, použité výrobní nástroje apod.).
- **Akustická charakteristika** (spektrografická analýza nástrojem produkovaného zvukového materiálu).
- **Intonační charakteristika** (způsob ladění a doladování, teoretický i praktický frekvenční a amplitudový rozsah nástroje).
- **Interpretační charakteristika** (způsob hry, držení nástroje při hře, podíl a funkce orgánů hráče při hře).

Komplexní organologický obraz hudebního nástroje

- **Výtvarná charakteristika** (popis výtvarného řešení nástroje a způsob jeho dosažení).
- **Rozbor a vyhodnocení ikonografických pramenů a písemných historických svědectví.**
- **Výzkum historického vývoje nástroje a jeho vlivu na skladebnou a interpretační techniku.**
- **Kartografické vyjádření výskytu nástroje na základě terénního výzkumu.**
- **Terminologická charakteristika nástroje a jeho částí** (včetně zachycení terminologie související s jeho používáním).
- **Výzkum výrobců nástroje.**
- **Zařazení nástroje do organologické systematiky.**